

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 5 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาการยกระดับการจัดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม 2) เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ 3) เพื่อศึกษาการยกระดับห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น 4) เพื่อศึกษาการยกระดับการจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น และ 5) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของพื้นที่ต้นแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น ศึกษาพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น 5 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ชุมพร-ระนอง แม่ฮ่องสอน สตูล และจันทบุรี-ตราด ศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นในพื้นที่ต้นแบบ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน

ผลการวิจัย พบว่า การยกระดับการจัดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมด้วยการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ร่วมรับรู้ สถานการณ์ท่องเที่ยว ปัญหาและสาเหตุของการท่องเที่ยวในพื้นที่ รูปแบบการดำเนินชีวิตและการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยเฉพาะกลุ่มยุโรป 2) ร่วมคิด การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพื้นที่ต้นแบบ และการวางแผนทางกำหนดห่วงโซ่คุณค่าและเส้นทางท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ กลุ่มเป้าหมายและอัตลักษณ์ของพื้นที่ต้นแบบ ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย “การได้สัมผัสความสุขในความเป็นสุโขทัย” จังหวัดชุมพร-ระนอง สองอารมณ “อารมณทะเลกับวิถีอาชีพ” “อารมณทะเลกับความเรียบง่าย” จังหวัดแม่ฮ่องสอนคือ “ธรรมชาติ ธรรมดา ทำทาย คาดไม่ถึง” จังหวัดสตูล “วัฒนธรรมมุสลิม ถิ่นธรณีวิทยา” จังหวัดจันทบุรี-ตราด “อิมครบรส” เพื่อใช้กำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวเน้นให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำด้วยตนเอง การสื่อความหมายให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสร้างประสบการณ์ท้องถิ่นได้อย่างจริงแท้ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และการจัดการความปลอดภัยมีความพร้อมและเพียงพอ 3) ร่วมทำ ร่วมกำหนดห่วงโซ่คุณค่าและเส้นทางท่องเที่ยว การทดสอบเส้นทางท่องเที่ยว การยกระดับห่วงโซ่คุณค่าและการยกระดับการจัดการวัฒนธรรมของกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ต้นแบบ ทั้งการยกระดับความรู้ของผู้จัดการ วัฒนธรรม การรวบรวมองค์ความรู้วัฒนธรรม การถ่ายทอดวัฒนธรรม กิจกรรมท่องเที่ยว และการคงอยู่ของวัฒนธรรม 4) ร่วมรับผลประโยชน์ การได้เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยห่วงโซ่คุณค่าที่มีความพร้อมให้บริษัทนำเที่ยวในพื้นที่นำเสนอแก่นักท่องเที่ยว และการได้แนวทางการยกระดับการจัดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม 5) ร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล การยกระดับห่วงโซ่คุณค่าและการจัดการวัฒนธรรมของกิจกรรมท่องเที่ยวหลังได้ดำเนินการยกระดับจริง และการนำโปรแกรมเส้นทางท่องเที่ยวนำไปขายจริงแก่นักท่องเที่ยว

คำสำคัญ

การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น, ห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว, การยกระดับห่วงโซ่คุณค่า, รูปแบบการดำเนินชีวิตในการเดินทางท่องเที่ยว

Abstract

The research aims to 1) Study on upgrading the management of local experience tourism by stakeholders participation 2) Study on tourist lifestyles patterns of the foreign tourists 3) Study on upgrading the value chain of local experience tourism 4) Study on upgrading the management of local culture for local experience tourism and 5) Study on local identities of local experience tourism prototype areas which are 1) Mae Hong Son 2) Sukhothai 3) Chanthaburi and Trat 4) Chumphon, Ranong and 5) Satun. 100 samples are selected by stakeholders who are government sectors, private sectors, public sector, professionals and experts in prototype areas.

The results, upgrading the management of local experience tourism by stakeholders participation are participation of tour operators, government sectors, scholars, tourism activity manager in attractions and experts who have international travel experiences in 5 stage of process which are 1) Participation in understanding of travel situations, problems, causes of problems in area, lifestyles and travel patterns of foreign tourists particularly European travelers. 2) Participation in brainstorming, prototypes areas identities analyzing and contributing the guidelines for tourism supply chain and tourism routes which are suitable for target market and prototypes areas identities. Sukhothai is “Touching the happiness of Sukhothai”. While, Chumphon-Ranong are “Seas affection and local occupation lifestyles” and “Seas affection, calmness and simplicity”. Mae Hong Son is “Nature, simplicity, challenges, and unexpected”. Satun is “Muslim lifestyles and Geopark”. Chanthaburi and Trat are “be filled by variety of flavor”. Tourism activities needed to focus on do it by yourself; interpretation emphasize on instruction and creating the ‘authentic of local experience’. 3) Participation on action, design of value chain and tourism routes, familiarization trip (FAM trip), upgrading the value chain and the management of local culture in prototype areas which are enhancing the knowledge of cultural managers, collection of cultural knowledge, culture transferring, tourism activities and persistence of culture. 4) Gaining the benefits: local experience tourism itineraries which are ready for sales which divided into tourism value chains and guidelines for local experience tourism management with stakeholders’ participation. 5) Participation on monitor and evaluation the

upgrading of the value chain and the management of culture in tourism activities and sales of itineraries.

Keywords Local experience tourism, Tourism value chain, Upgrading tourism value chain, tourism lifestyles patterns